

ผลลัพธ์การบริหารจัดการด้านการเงินศูนย์ตะวันฉาย ในการดูแลผู้ป่วยปากแหว่ง เพดานโหว่ ประจำปี พ.ศ. 2564-2567

นันท์นลิน มุ่งมานิตยมงคล¹, สุธีรา ประดับวงษ์^{1*}, ยุพิน ปักกะสังข์², ชีโนรส ปิยกุลมลา¹, พัชรिता ชูสุข¹,
พูนศักดิ์ ภิเศก³, พลากร สุรกุลประภา⁴, กมลวรรณ เจนวนิสุข⁴, บวรศิลป์ เขาวนชื่น⁴

¹ศูนย์ตะวันฉาย คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²งานการพยาบาลศัลยกรรม ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

³สาขาวิชาทันตกรรมป้องกัน คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

⁴สาขาวิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Outcomes of Tawanchai Cleft Center's Financial Management in the Care of Patients with Cleft Lip and Palate in 2021-2024

Nannalin Mungmanitmongkhol^{1*}, Suteera Pradubwong¹, Yupin Paggasang²,
Chinorose Piyakulmala¹, Pacharida Choosuk¹, Poonsak Pisek³, Palakorn Surakunprapha⁴,
Kamonwan Jenwitheesuk⁴, Bowornsilp Chowchuen⁴.

¹Tawanchai Center, Faculty of Medicine, Khon Kaen University, Khon Kaen, Thailand

²Department of Surgery, Division of Nursing, Srinagarind Hospital,
Khon Kaen University, Khon Kaen, Thailand

³Department of Preventive Dentistry, Faculty of Dentistry, Khon Kaen University,
Khon Kaen, Thailand

⁴Department of Surgery, Faculty of Medicine, Khon Kaen University, Khon Kaen,
Thailand

Received: 27 March 2025/ Review: 28 March 2025/ Revised: 21 May 2025/

Accepted: 10 June 2025

*Corresponding author: Kamonwan Jenwitheesuk, E-mail: kamoje@kku.ac.th

บทคัดย่อ

หลักการและวัตถุประสงค์: ศูนย์ตะวันฉายให้บริการดูแล รักษา ผ่าตัด และฟื้นฟูผู้ป่วย รวมถึงพัฒนาระบบการดูแล วิชาการ และวิจัย การศึกษานี้มุ่งวิเคราะห์ผลลัพธ์การบริหารจัดการด้านการเงินของศูนย์

วิธีการศึกษา: ศึกษาเชิงพรรณนาแบบเก็บข้อมูลย้อนหลังในผลลัพธ์การบริหารจัดการด้านการเงิน กลุ่มตัวอย่างคือสรุปรายงานประจำปีของศูนย์ 4 ปีย้อนหลังจำนวน 12 ชุด เก็บข้อมูลโดยรวบรวมจากสรุปรายงานประจำปี เครื่องมือที่ใช้ คือแบบบันทึกข้อมูล 3 ส่วน มี 1) รายรับ-รายจ่ายของศูนย์การดูแล/ศูนย์วิจัยฯ รายงานงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของมูลนิธิ ตะวันฉายฯ 2) การบริหารจัดการ และ 3) ผลลัพธ์ ได้แก่ ตัวชี้วัดการดูแล ผลงานวิจัยและจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการช่วยเหลือ ใช้เวลารวบรวม 3 เดือน ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา: พบว่า ศูนย์การดูแลฯ ได้รับทุนสนับสนุนจากต่างประเทศเป็นหลัก เฉลี่ยร้อยละ 88.70 บริหารจัดการงบด้านพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยเฉลี่ย ร้อยละ 40.49 รองลงมาเป็นการช่วยดูแลผู้ป่วยร้อยละ 24.60 ผลลัพธ์การดูแลผ่านค่าเป้าหมาย 4 ใน 7 ตัวชี้วัด ศูนย์วิจัยฯ ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น เฉลี่ยร้อยละ 55.11 บริหารจัดการด้านวิจัยเฉลี่ยร้อยละ 75.89 ผลลัพธ์ มีผลงานวิจัยตีพิมพ์ในฐาน Scopus/ISI ในระดับควอไทล์ที่ 1 จำนวน 8 เรื่อง และระดับควอไทล์ที่ 2 จำนวน 10 เรื่อง ส่วนมูลนิธิตะวันฉายฯ ได้รับบริจาคเฉลี่ยร้อยละ 91.36 จำนวน 247 ราย บริหารจัดการช่วยเหลือผู้ป่วยเฉลี่ยร้อยละ 78.14 จำนวน 1,782 รายต่อปี

สรุป: ศูนย์ตะวันฉายมีการบริหารจัดการทรัพยากรจากหลายแหล่งทุนให้เกิดผลลัพธ์ทั้งด้านการเข้าถึงการรักษาและฟื้นฟู รวมทั้งเกิดการพัฒนางานวิจัยและวิชาการที่ได้รับการยอมรับ

คำสำคัญ: ศูนย์ตะวันฉาย, ปากแหว่งเพดานโหว่, การบริหารจัดการด้านการเงิน

Abstract

Background: Tawanchai Center provides comprehensive care, surgery and rehabilitation for patients with cleft lip and cleft palate. The center also plays a crucial role in the development of the care system, academic advancement, and research. This study aimed to analyze the financial management outcomes of the center.

Methods: This retrospective descriptive study examined the financial management outcomes using 12 sets of annual summary reports from the past four years. Data were collected from annual financial reports comprising three sections: (1) revenue and expenditure of the Tawanchai Center of Excellence and the Research Center, including financial statements, and auditor's reports from the Tawanchai Foundation; (2) financial management practices; and (3) outcomes, including care indicators, research productivity, and the number of assisted patients. Data were collected over a period of three months and analyzed using descriptive statistics.

Results: The Tawanchai Center of Excellence was primarily supported by international funding, averaging 88.70% of its income. On average, 40.49% of the budget was allocated to system development, followed by 24.60% for direct patient care. Among the seven performance indicators, four achieved target values. The Research Center received an average of 55.11% of its funding from Khon Kaen University's research division, with 75.89% of its budget dedicated to research management. Research outputs included eight publications Quartile 1 and ten in Quartile 2 journals indexed in Scopus or ISI. The Tawanchai Foundation received 91.36% of its income from donations, averaging 247 donors annually. Approximately 78.14% of the foundation's budget was allocated to patient support, assisting an average of 1,782 patients per year.

Conclusion: Tawanchai Center demonstrates efficient financial management by utilizing resources from diverse funding sources. This enables equitable access to treatment and rehabilitation services, while also fostering high-impact research and academic contributions.

Keywords: Tawanchai Center, cleft lip and palate, financial management

บทนำ

ศูนย์ตะวันฉาย ภายใต้การทำงาน 3 ฟังก์ชัน คือ 1) ศูนย์การดูแลผู้ป่วยปากแห้ง เพดานโหว่ และความพิการแต่กำเนิดของศีรษะและใบหน้า 2) ศูนย์วิจัยผู้ป่วยปากแห้ง เพดานโหว่และความพิการแต่กำเนิดของศีรษะและใบหน้า มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ 3) มูลนิธิตะวันฉาย เพื่อผู้ป่วยปากแห้งเพดานโหว่และพิการทางศีรษะและใบหน้า ภายใต้ความร่วมมือของคณะแพทยศาสตร์ และคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นศูนย์กลางการให้บริการดูแลรักษา ผ่าตัด และฟื้นฟูสภาพ รวมทั้งพัฒนาระบบการดูแลรักษา วิชาการ และการวิจัยในผู้ป่วยปากแห้งเพดานโหว่ฯ ในประเทศไทย นอกจากนี้มูลนิธิตะวันฉายยังช่วยเหลือพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยและครอบครัว สร้างคุณค่าที่ดีต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในการดูแลผู้ป่วย สนับสนุนการบริหารจัดการระบบสาธารณสุขที่ดี มุ่งเน้นการพัฒนาระบบบริการรักษาพยาบาลที่สมบูรณ์แบบโดยทีมสหวิทยาการ พัฒนาองค์ความรู้ด้านการรักษาพยาบาล การศึกษาฝึกอบรมและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสร้างความร่วมมือแบบสหสถาบันทั้งในระดับชาติและนานาชาติของบุคลากรทางการแพทย์ หน่วยงานและองค์กรสุขภาพที่ให้บริการสาธารณสุขระดับต่าง ๆ ในการดูแลผู้ป่วยปากแห้งเพดานโหว่ฯ ที่มีมาตรฐานและเข้มแข็งในระยะยาว³

การดูแล รักษา ผ่าตัดและฟื้นฟูสภาพ เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยทีมสหวิทยาการ ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งผู้ป่วยมีอายุประมาณ 20 ปี การรักษาดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือจากแพทย์ พยาบาลเฉพาะทางหลายสาขา เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลแบบองค์รวมและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ แม้ว่าภาครัฐจะให้การสนับสนุนด้านค่ารักษาพยาบาล แต่การดูแลรักษาผู้ป่วยกลุ่มนี้ยังมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ไม่ครอบคลุมสิทธิขั้นพื้นฐาน อาทิเช่น ค่าเดินทาง ทำให้สูญเสียรายได้ของครอบครัวที่ต้องพาบุตรหลานมาติดตามการรักษาอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ปัญหาของผู้ป่วยกลุ่มนี้คือ ไม่มีค่าเดินทางระหว่างการติดตามการรักษา⁴ ส่วนค่าอุปกรณ์เครื่องมือพิเศษต่างๆ ถือเป็นค่าใช้จ่ายที่ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจทั้งสิ้น มูลนิธิตะวันฉายฯ และศูนย์การดูแลฯ ได้สนับสนุนค่าใช้จ่ายตามที่กล่าวมา ตลอดจนสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ป่วยและครอบครัว ให้การดูแลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นระบบและต่อเนื่อง เกิดการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมและมีความยั่งยืน ซึ่งรูปแบบการบริหารการเงินการคลังแบบบูรณาการจึงเป็นแนวทางที่สำคัญ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารการคลัง

สุขภาพในพื้นที่อื่นๆ ได้⁵ โดยจะทำให้สถานบริการสามารถบริหารการคลังสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น⁶ อันจะนำไปสู่เสถียรภาพทางการเงินการคลังที่ยั่งยืน⁶ การบริหารจัดการด้านการเงินของศูนย์ตะวันฉาย เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือสนับสนุนผู้ป่วยใน 3 บทบาทหลัก คือ 1) การดูแลรักษา ผ่าตัดและฟื้นฟูสภาพ 2) การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการดูแล และ 3) การสนับสนุนการเข้าถึงบริการการรักษา และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับผู้ป่วยและครอบครัว ซึ่งมีรายได้จากหลายแหล่ง ทั้งจากภาครัฐ องค์กรไม่แสวงผลกำไรและการบริจาคช่วยเหลือ

การบริหารจัดการด้านการเงิน (financial management) คือ กระบวนการวางแผน จัดทำ ใช้ และควบคุมทรัพยากรทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือหน่วยงาน การบริหารทางการเงินครอบคลุมการตัดสินใจด้านการลงทุน การจัดหาเงินทุน และการบริหารสภาพคล่อง ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการเพิ่มมูลค่าองค์กรและสร้างผลตอบแทนสูงสุดแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย⁷ (stakeholders) การบริหารจัดการด้านการเงินมีความสำคัญต่อความอยู่รอดและการเติบโตขององค์กร เนื่องจากเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจที่มีผลต่อผลกำไร ความมั่นคงและความสามารถในการแข่งขันขององค์กร ทั้งนี้ การบริหารการเงินที่ดีจะช่วยให้สามารถวางแผนการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงทางการเงิน และสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ลงทุนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย⁸ โดยมีองค์ประกอบหลักของการบริหารจัดการทางการเงิน 3 ด้าน⁹ ดังนี้ 1) การวางแผนทางการเงิน (financial planning) การกำหนดเป้าหมายทางการเงิน ประมาณการรายรับรายจ่าย และวางแผนการจัดสรรทรัพยากร 2) การจัดหาเงินทุน (financing decisions) การเลือกแหล่งเงินทุนที่เหมาะสม เช่น การกู้ยืม การระดมทุน หรือการใช้จ่ายกระแสเงินสด และ 3) การบริหารเงินทุน (financial control and capital management) การควบคุมและตรวจสอบการใช้เงินให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ รวมถึงการบริหารกระแสเงินสด การควบคุมต้นทุน และการวิเคราะห์ทางการเงิน เป็นต้น

จากการศึกษาผลลัพธ์การบริหารจัดการด้านการเงิน ศูนย์ตะวันฉายในการดูแลรักษาผู้ป่วยปากแห้งเพดานโหว่ ประจำปี พ.ศ. 2561-2563¹⁰ ที่ผ่านมา พบว่า ศูนย์การดูแลฯ มีแหล่งทุนสนับสนุนจากองค์กรต่างประเทศเฉลี่ยร้อยละ 52.75 ใช้ในการพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ 49.78 โดยมีผลลัพธ์ในการดูแลผู้ป่วย 4 ตัวชี้วัดที่เป็นไปตามค่าเป้าหมายจาก 7 ตัวชี้วัด ศูนย์วิจัยฯ พบว่า มีแหล่งทุน

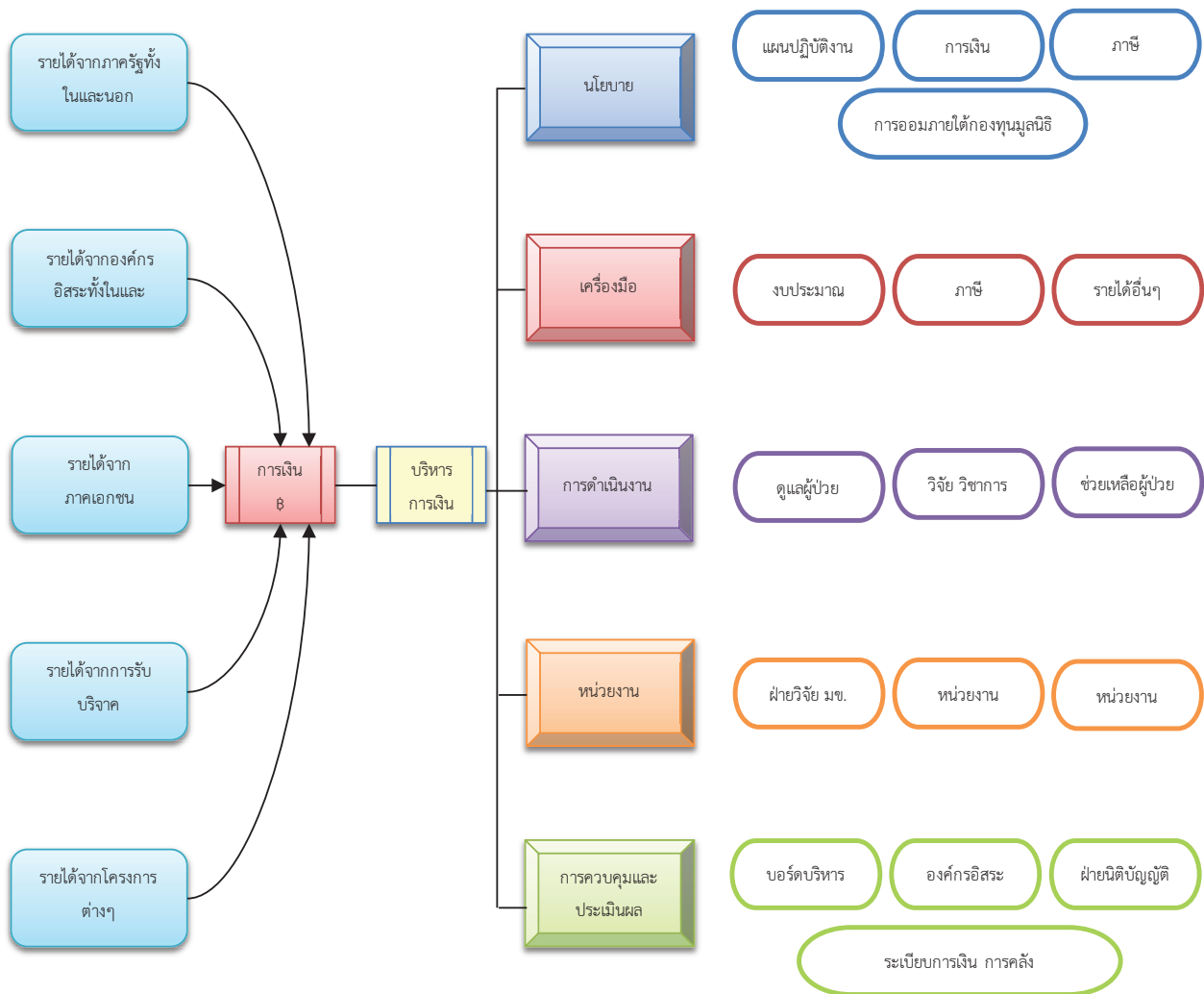
จากฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (มข.) เฉลี่ยร้อยละ 74.81 ดำเนินการวิจัยเฉลี่ยร้อยละ 38.71 มีผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติที่อยู่ในฐาน SciMago ในระดับควอไทล์ที่ 1 และ ระดับควอไทล์ที่ 2 และฐาน QS/ISI จำนวน 1 เรื่อง 6 เรื่อง และ 85 เรื่อง ส่วนมูลนิธิตะวันฉายฯ ได้รับบริจาคเฉลี่ยร้อยละ 77.60 ช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัวเฉลี่ยร้อยละ 82.33 มีผู้ป่วยที่ได้รับความช่วยเหลือเฉลี่ย 554 รายต่อปี ดังนั้น เพื่อให้เห็นผลลัพธ์การดำเนินงานของศูนย์ตะวันฉายอย่างต่อเนื่อง จึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เพื่อวิเคราะห์ผลลัพธ์การบริหารจัดการด้านการเงินของศูนย์ตะวันฉาย โดยในด้านการดูแลรักษาผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่จะดูผลลัพธ์ตัวชี้วัดในการดูแล 7 ข้อที่สำคัญด้านการวิจัยฯ จะดูผลลัพธ์การตีพิมพ์ผลงานวิจัยที่มีระดับควอไทล์สูง ส่วนมูลนิธิจะดูผลลัพธ์ด้านการช่วยเหลือผู้ป่วยกับจำนวนเงินที่ได้รับบริจาค โดยจะนำผลที่ได้ไปพัฒนาศูนย์ในการบริหารจัดการการเงินทั้ง 3 ฟังก์ชัน ในการสนับสนุนผู้ป่วยและครอบครัว และการวิจัยต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ศูนย์ตะวันฉายมีการทำงาน 3 ฟังก์ชัน คือ 1) ศูนย์การดูแลฯ ให้การดูแล รักษา ผ่าตัด และฟื้นฟูสภาพแบบทีมสหวิทยาการ พร้อมพัฒนาระบบการดูแลและติดตามผลลัพธ์การรักษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อการดูแลผู้ป่วยอย่างมีคุณภาพ โดยได้รับทุนอุดหนุนจากองค์กรต่างประเทศ 2) ศูนย์วิจัยฯ ดำเนินและผลิตผลงานวิจัยตอบสนองนโยบายของมหาวิทยาลัยขอนแก่นผู้ให้ทุนสนับสนุน และ 3) มูลนิธิตะวันฉายฯ ดำเนินการช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัว โดยได้รับการบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาและการระดมทุน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์การดูแล/วิจัยฯ และช่วยเหลือผู้ป่วยพร้อมครอบครัวให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยผลลัพธ์การบริหารจัดการด้านการเงินประกอบด้วยการทำงานของศูนย์ตะวันฉายใน 3 ฟังก์ชัน และแนวทางการบริหารจัดการด้านการเงิน (แผนภาพที่ 1 และ 2)

แผนภาพที่ 1 แสดงแนวทางการบริหารจัดการด้านการเงินศูนย์ตะวันฉาย

แผนภาพที่ 2 แสดงแนวทางการบริหารจัดการด้านการเงินศูนย์ตะวันฉาย

วิธีการศึกษา

การศึกษาเชิงพรรณนาแบบเก็บข้อมูลย้อนหลังในการบริหารจัดการด้านการเงินของศูนย์ตะวันฉาย 3 ฟังก์ชัน ในช่วง 4 ปี (พ.ศ. 2564-2567) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากสรุปรายงานประจำปีของศูนย์การดูแล ศูนย์วิจัยฯ และมูลนิธิตะวันฉายฯ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ด้านการเงิน คือ รายได้ทั้งหมดของศูนย์ ส่วนที่ 2 เก็บข้อมูลในการบริหารจัดการด้านการเงิน คือ การใช้จ่ายในการดูแล ช่วยเหลือผู้ป่วย และครอบครัว การดำเนินงานวิจัย การจัดประชุมวิชาการ ค่าจ้างเจ้าหน้าที่และสวัสดิการ การบริหารจัดการอื่น ๆ เป็นต้น ส่วนที่ 3 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นของแต่ละฟังก์ชัน โดยศูนย์การดูแล ประเมินจาก 7 ตัวชี้วัด ตามค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ ได้แก่ 1) อัตราความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตโดยรวม 5 ด้าน 2) อัตราความพึงพอใจในการพูดและสื่อสารชัดเจนโดยรวม 4 ด้าน 3) อัตราความพึงพอใจในการได้ยินดีขึ้น-ปกติ 4) อัตราผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดซ่อมแซมปากแหว่งตามช่วงอายุภายใน

3-6 เดือน 5) อัตราผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดซ่อมแซมเพดานโหว่ตามช่วงอายุภายใน 10- 18 เดือน 6) อัตราการติดตามการรักษา กับทีมสหสาขาวิชาชีพ 7) อัตราความพึงพอใจภาพรวมของผู้ป่วย/ครอบครัวในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ศูนย์วิจัยฯ รวบรวมจากผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติที่อยู่ในฐาน Scopus/ISI จำนวนเงินทุนวิจัยจากภายนอก จำนวนผลิตภัณฑ์ (Prototype) เพื่อเสนอกับเอกชน จำนวนทรัพย์สินทางปัญญา (ที่ผ่านมหาวิทยาลัย) มูลนิธิตะวันฉายฯ รวบรวมจากจำนวนผู้ป่วยและจำนวนเงินที่ได้รับความช่วยเหลือ จำนวนโครงการที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยและครอบครัว ผู้บริจาคและรายได้จากการบริจาค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบบันทึกข้อมูลของ 3 ส่วน คือ 1) รายรับ-รายจ่ายของศูนย์การดูแล/ศูนย์วิจัยฯ รายงานการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของมูลนิธิตะวันฉายฯ 2) การบริหารจัดการการเงิน และ

3) ผลลัพธ์ ได้แก่ ตัวชี้วัดการดูแล 7 ข้อ ผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ และจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการช่วยเหลือพร้อมจำนวนเงินที่ได้รับบริจาค

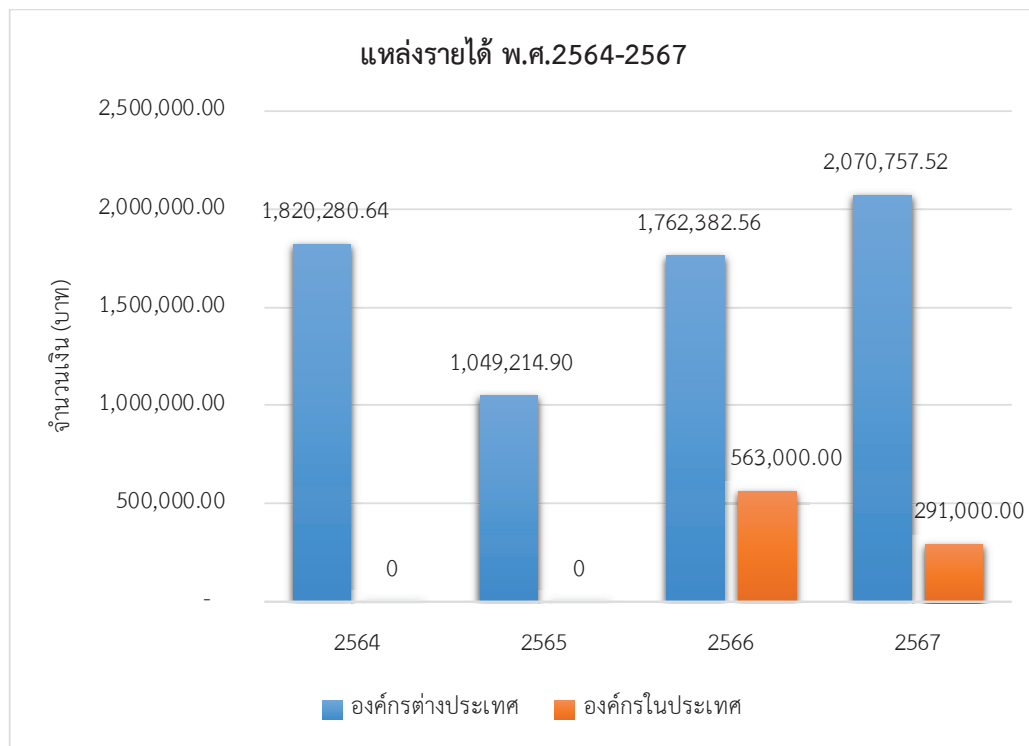
ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ได้รับการยกเว้นการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เลขที่ HE671633

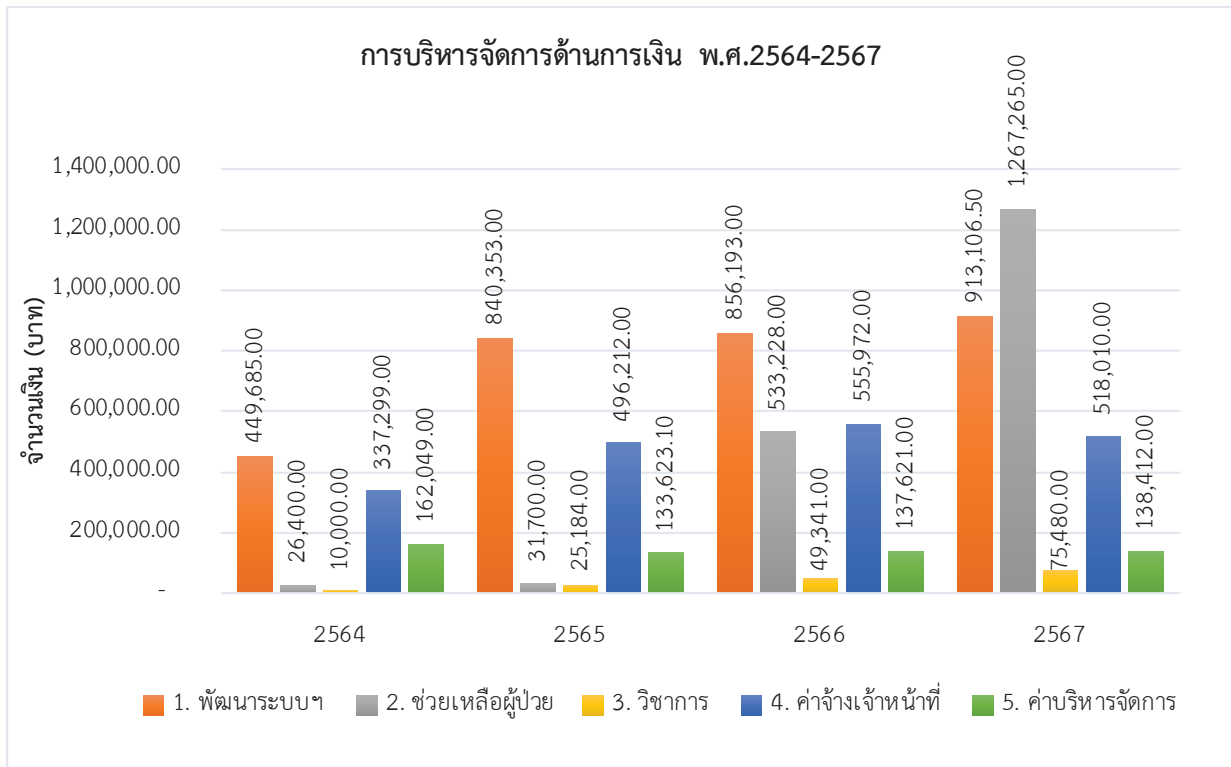
ผลการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่าผลลัพธ์การบริหารจัดการด้านการเงินแต่ละฟังก์ชัน ดังนี้

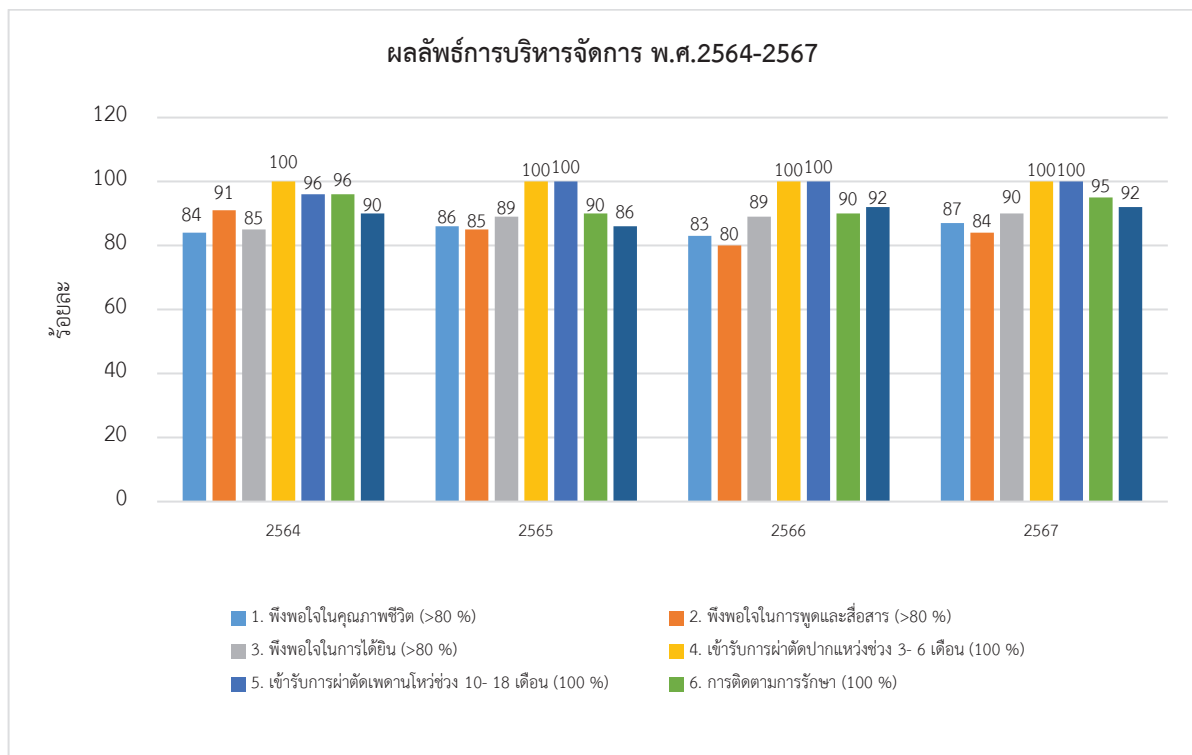
ศูนย์การดูแลฯ พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับทุนสนับสนุนจากต่างประเทศเฉลี่ยร้อยละ 88.70 (1,675,658 บาท) บริหารจัดการบเพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยร้อยละ 40.49 (764,834.38 บาท) รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยร้อยละ 24.60 (464,648.25 บาท) มีผลลัพธ์ในการดูแลผู้ป่วย 7 ตัวชี้วัด โดยมี 4 ตัวชี้วัดที่เป็นไปตามค่าเป้าหมาย คือ 1) ความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต 2) ความพึงพอใจในการพูดและสื่อสาร 3) ความพึงพอใจในการได้ยิน และ 4) ความพึงพอใจในภาพรวม และไม่เป็นไปตามค่าเป้าหมาย 3 ตัวชี้วัด คือ 1) เข้ารับการผ่าตัดปากแหว่ง ช่วงอายุ 3-6 เดือน 2) เข้ารับการผ่าตัดเพดานโหว่ ช่วงอายุ 10-18 เดือน และ 3) การติดตามการรักษา (กราฟที่ 1-3)

กราฟที่ 1 แสดงแหล่งรายได้ของศูนย์การดูแลฯ พ.ศ. 2564-2567

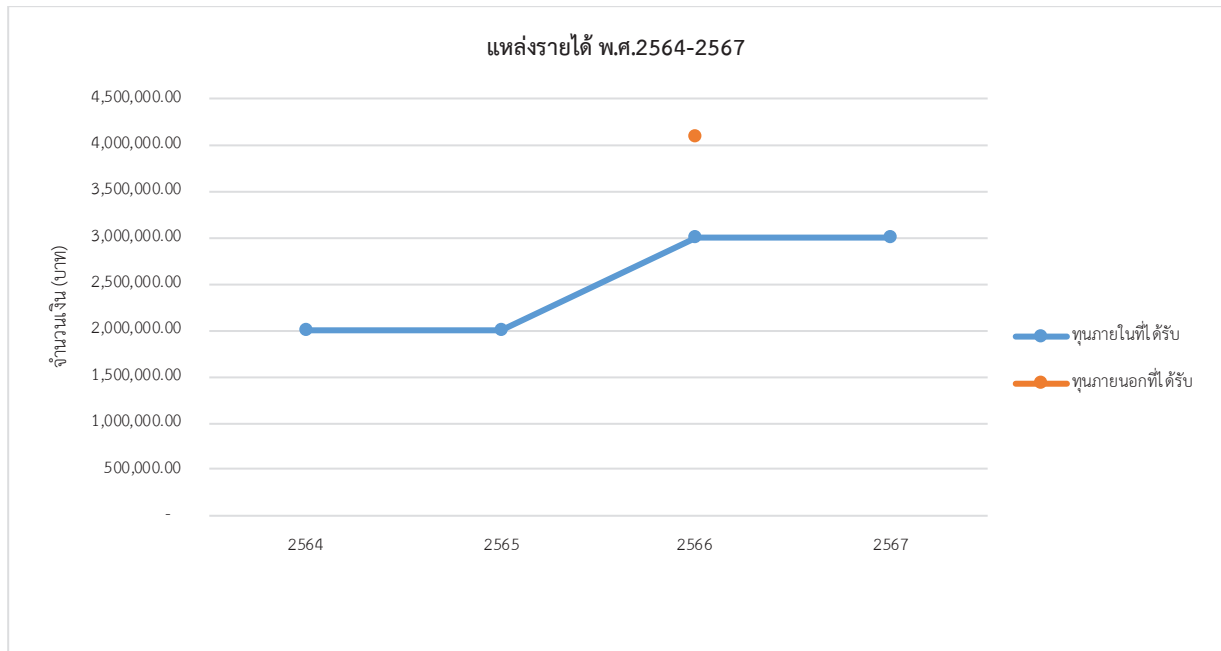
กราฟที่ 2 แสดงการบริหารจัดการด้านการเงินของศูนย์การดูแลฯ พ.ศ. 2564-2567

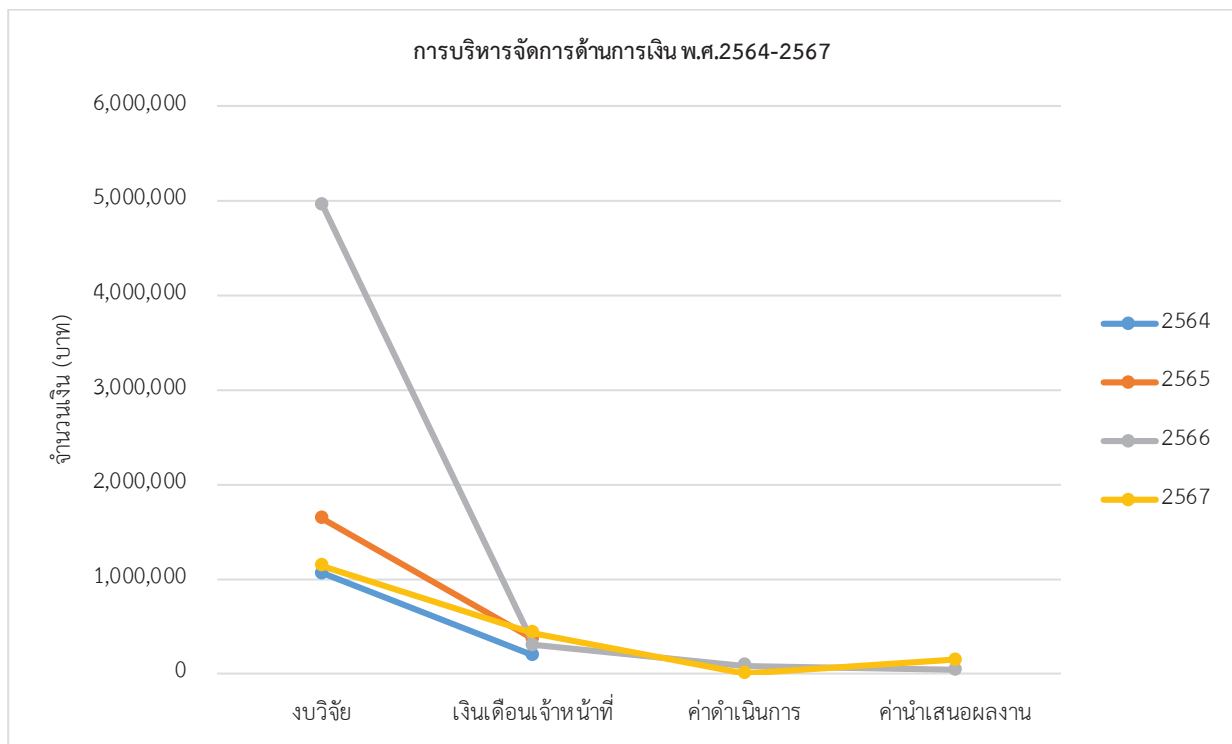
กราฟที่ 3 แสดงผลลัพธ์การบริหารจัดการของศูนย์การดูแลฯ พ.ศ. 2564-2567

ส่วนศูนย์วิจัยฯ พบว่า ได้รับการสนับสนุนจากกองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีละ 2-3 ล้านบาท ได้รับทุนสนับสนุนจากภายนอก 1 ครั้ง 4 ล้านบาทบาท ส่วนใหญ่ใช้ในการบริหารจัดการด้านการวิจัย ผลลัพธ์ที่ได้คือ

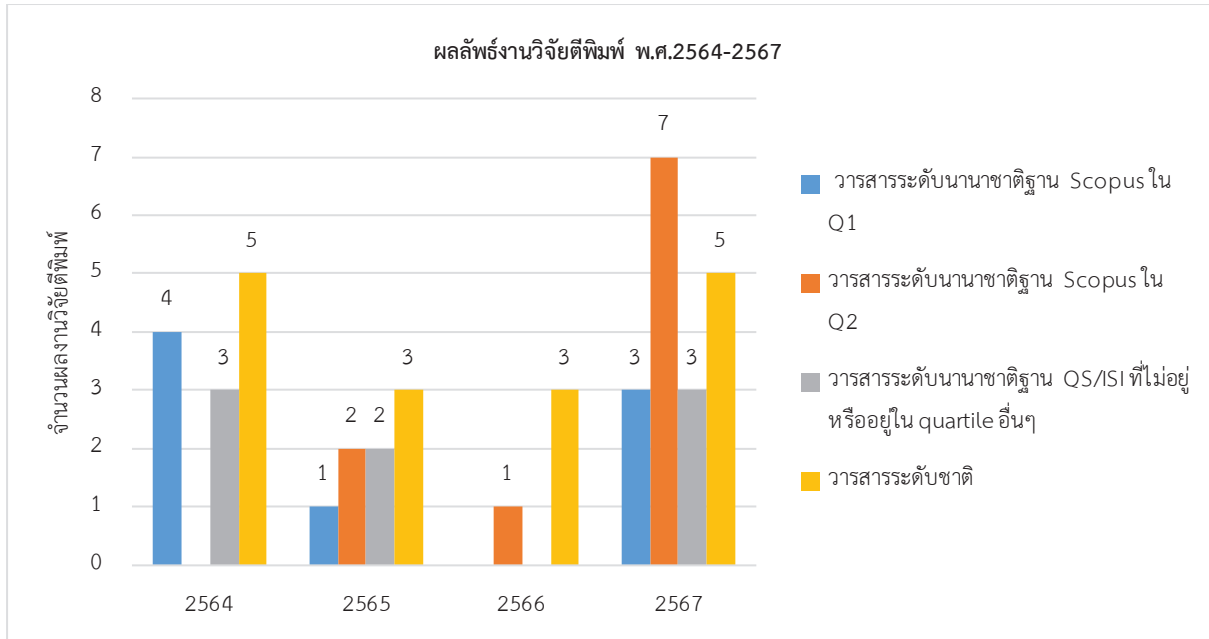
มีผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติที่อยู่ในฐาน Scopus/ISI ระดับคอทล์ที่ 1 จำนวน 8 เรื่อง และระดับคอทล์ที่ 2 จำนวน 10 เรื่อง (กราฟที่ 4-6)

กราฟที่ 4 แสดงแหล่งรายได้ของศูนย์วิจัยฯ พ.ศ. 2564-2567

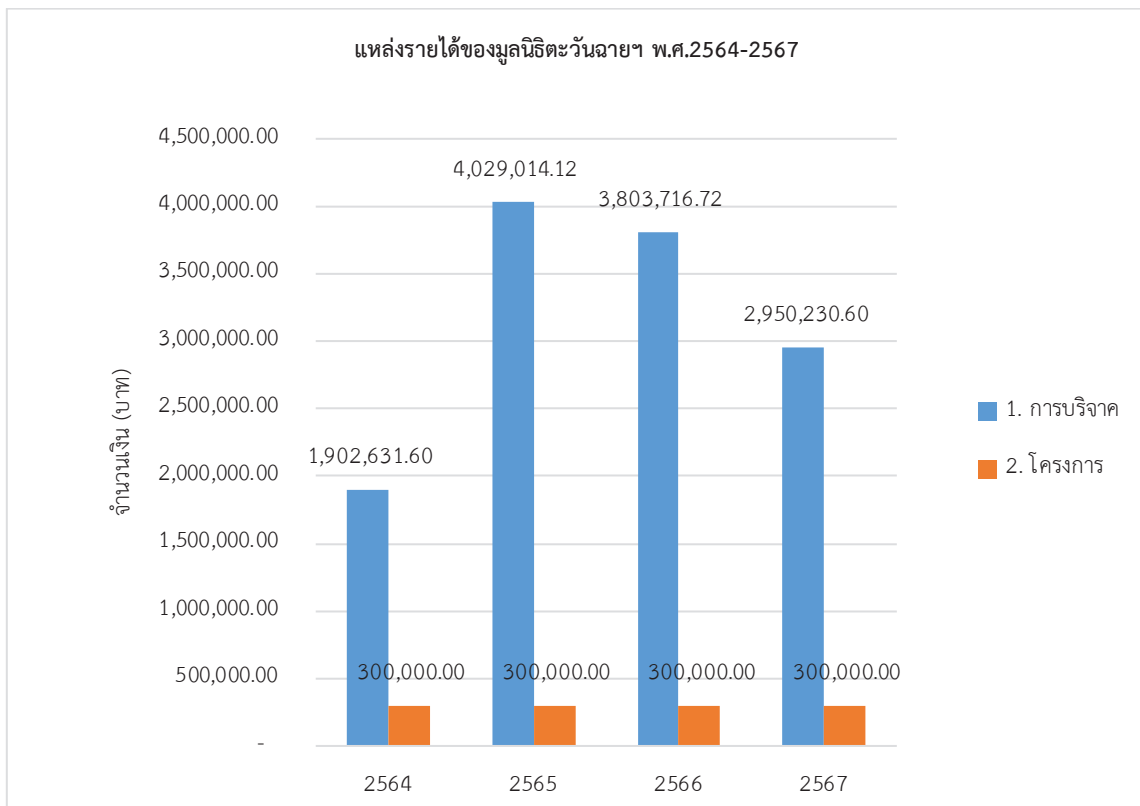
กราฟที่ 5 แสดงการบริหารจัดการด้านการเงินศูนย์วิจัยฯ พ.ศ. 2564-2567

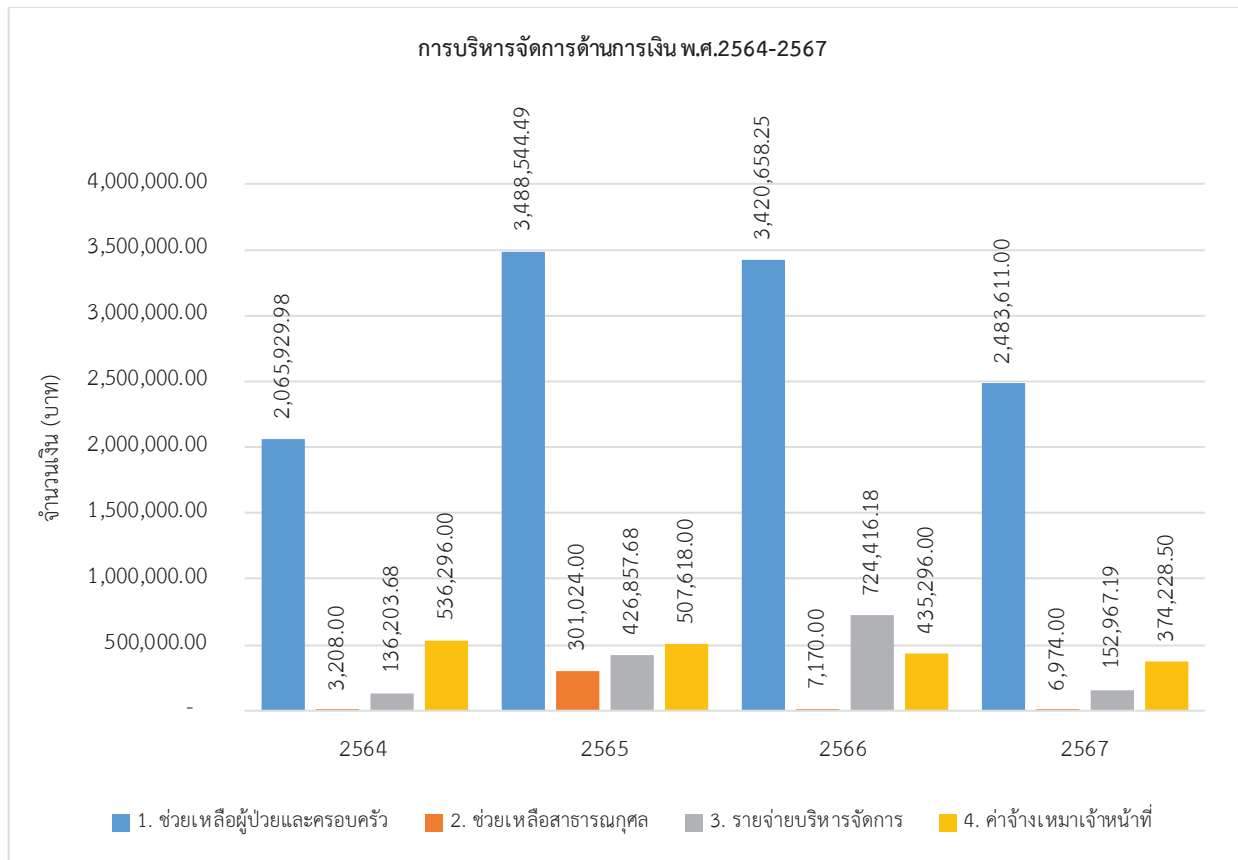
กราฟที่ 6 แสดงผลลัพธ์การบริหารจัดการของศูนย์วิจัยฯ พ.ศ. 2564-2567

สำหรับมูลนิธิตะวันฉายฯ พบว่า ได้รับการบริจาคเฉลี่ยร้อยละ 91.36 (3,171,398.26 บาท) จำนวนผู้บริจาคจำนวน 247 ราย บริหารจัดการโดยช่วยเหลือผู้ป่วยและ

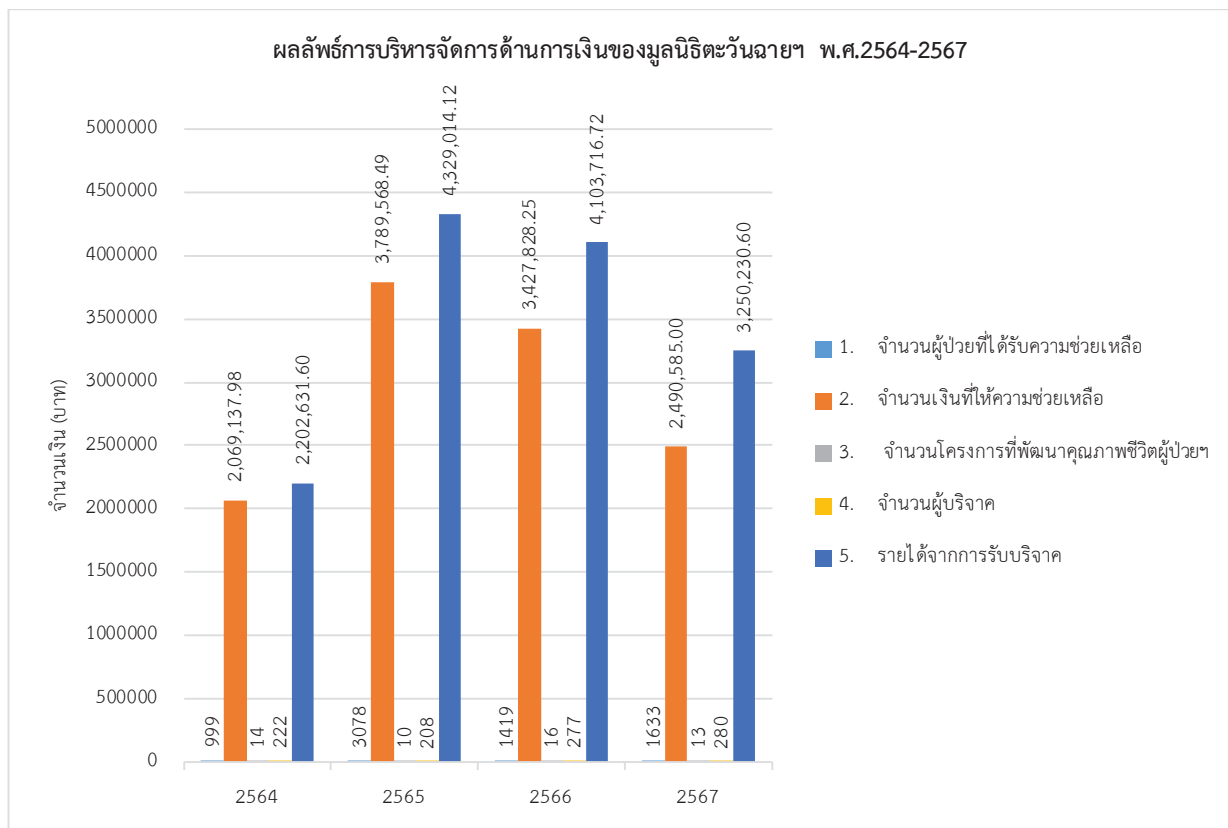
ครอบครัวเฉลี่ยร้อยละ 78.14 (2,944,279.93 บาท) จำนวน 1,782 รายต่อปี (กราฟที่ 7- 9)

กราฟที่ 7 แสดงแหล่งรายได้ของมูลนิธิตะวันฉายฯ พ.ศ. 2564-2567

กราฟที่ 8 แสดงการบริหารจัดการด้านการเงินของมูลนิธิชะวันฉายฯ พ.ศ. 2564-2567

กราฟที่ 9 แสดงผลลัพธ์การบริหารจัดการด้านการเงินของมูลนิธิชะวันฉายฯ พ.ศ. 2564-2567

วิจารณ์

การศึกษาผลลัพธ์การบริหารจัดการด้านการเงิน ศูนย์ตะวันฉายในการดูแลผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่ ประจำปี พ.ศ. 2564-2567 ครั้งนี้ จะเห็นว่า ศูนย์ตะวันฉายมีการทำงานร่วมกันของ 3 ฟังก์ชัน คือ ศูนย์การดูแล ศูนย์วิจัยฯ และมูลนิธิ ตะวันฉายฯ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ผลลัพธ์แยกตามบทบาทของแต่ละฟังก์ชันได้ ดังนี้

ศูนย์การดูแล ให้บริการด้านการดูแล รักษา ผ่าตัดและฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยโดยทีมสหวิทยาการที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรทั้งในและต่างประเทศ จากกราฟที่ 1 พบว่า รายได้จากองค์กรต่างประเทศเป็นแหล่งรายได้หลักของศูนย์การดูแล โดยเฉพาะ ในปี พ.ศ. 2564 และ 2567 ซึ่งมีรายได้สูงกว่า 1.8 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม รายได้จากแหล่งดังกล่าวยังคงมีความผันผวน โดยลดลงอย่างเห็นได้ชัดในปี พ.ศ. 2565 เนื่องจากผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั่วโลก ก่อนจะกลับมาฟื้นตัวในปี พ.ศ. 2566 และเพิ่มขึ้นสูงสุดอีกครั้งในปี พ.ศ. 2567 เพื่อลดความเสี่ยงจากปัจจัยความไม่แน่นอนดังกล่าว ศูนย์การดูแลฯ ได้ปรับกลยุทธ์เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนในการดำเนินงาน โดยมุ่งขยายแหล่งทุนจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมความร่วมมือกับโรงพยาบาลและองค์กรพันธมิตรต่าง ๆ เพื่อเพิ่มโอกาสในการจัดหาทุน ส่งผลให้ศูนย์การดูแลฯ ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยในปี พ.ศ. 2566 มีรายได้จากองค์กรในประเทศสูงถึง 5.6 แสนบาท ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่ถูกจัดสรรเพื่อใช้ในการพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วย และช่วยเหลือผู้ป่วย จากกราฟที่ 2 จะเห็นว่า ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้ป่วยมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในปี พ.ศ. 2567 เป็นผลมาจากการให้ความช่วยเหลือที่นอกเหนือจากสภาขาชาดไทยให้การสนับสนุนในเรื่อง การผ่าตัด (ยสส.2) การจัดฟัน (ยสส.4) และการฝึกพูด (ยสส.5) ซึ่งในความเป็นจริงผู้ป่วยจำเป็นต้องมาติดตามการรักษากับทีมสหสาขา เช่น ศัลยแพทย์ กุมารแพทย์ โสต ศอ นาสิกแพทย์ ทันตแพทย์สำหรับเด็ก และทันตแพทย์ด้าน ศัลยศาสตร์ช่องปากและกระดูขากรรไกร ซึ่งในบางเดือนอาจต้องเข้าพบแพทย์มากกว่า 2 ทีม จากการสอบถามความพึงพอใจของผู้ป่วยและครอบครัว พบว่า ค่าเดินทางเป็นอุปสรรคสำคัญทำให้หลายครอบครัวไม่สามารถเดินทางมาติดตามการรักษาได้อย่างต่อเนื่อง⁴ จากการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติงาน ศูนย์ตะวันฉาย เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2566 เวลา 08.30-13.00 น. ณ บ้านกลางสวน ถ.บ้านหนองกุ้ง ต.ศิลา อ.เมืองขอนแก่น จ.ขอนแก่น ที่ผ่านมา

ได้มีมติให้นำงบประมาณส่วนนี้ไปช่วยแก้ปัญหาให้กับผู้ป่วย โดยให้การสนับสนุนค่าเดินทางทุกครั้งและทุกห้องตรวจ ที่มาติดตามการรักษา แนวทางนี้ไม่เพียงแต่ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ป่วยและครอบครัว แต่ยังช่วยให้ผู้ป่วยเข้าถึงการรักษาอย่างต่อเนื่องและครบถ้วน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการดูแลแบบองค์รวมที่ศูนย์ตะวันฉายให้ความสำคัญ เพื่อให้การดูแลผู้ป่วยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (universal health coverage: UHC) ตามนิยามขององค์การอนามัยโลก (WHO) ซึ่งมุ่งเน้นให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่จำเป็นได้ โดยไม่ต้องแบกรับภาระทางการเงินเกินสมควร (ตามเป้าหมาย SDG 3.8.1) ซึ่งประกอบด้วย 3 มิติหลัก ได้แก่ ประชากรที่ครอบคลุม บริการที่ครอบคลุม และสัดส่วนค่าใช้จ่ายที่ครอบคลุม¹¹ ศูนย์การดูแลฯ มีการบริหารจัดการอย่างรอบด้าน โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความครอบคลุม และความยั่งยืน ทั้งในการให้บริการแก่ผู้ป่วยและครอบครัว การขยายขอบเขตการดูแลให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น รวมถึงการลดภาระทางการเงินของผู้ป่วย โดยไม่ลดคุณภาพการดูแล และไม่กระทบต่อความมั่นคงขององค์กรในระยะยาว

จากการบริหารจัดการด้านการเงินของศูนย์การดูแลฯ ที่คำนึงถึงประสิทธิภาพ ความครอบคลุม และความยั่งยืน ส่งผลให้ผู้ป่วยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูงสุด ดังแสดงในกราฟที่ 3 จะเห็นว่าตัวชี้วัดด้านการรักษาตามช่วงอายุ (ข้อ 4 และ 5) มีระดับความพึงพอใจสูงที่สุดตลอดระยะเวลา 4 ปี ซึ่งสะท้อนถึงความพร้อมและศักยภาพของทีมสหสาขา ในการให้การดูแลผู้ป่วยอย่างครบถ้วน สอดคล้องกับกระบวนการรักษาในแต่ละช่วงวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีจุดที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม คือ ความพึงพอใจด้านการพูด/สื่อสาร และคุณภาพชีวิต ที่ลดลงในบางปี เนื่องจากข้อจำกัดด้านบุคลากรเฉพาะทาง เช่น นักแก้ไขการพูด ตลอดจนปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ที่ส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยและครอบครัว ด้านการติดตามการรักษา มีแนวโน้มลดลงในปี พ.ศ. 2565 และ 2566 ซึ่งเป็นผลจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของผู้ป่วยและครอบครัว ทำให้ไม่สามารถเข้ารับการติดตามการรักษาได้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2567 แนวโน้มดังกล่าวมีการปรับตัวดีขึ้น จากการดำเนินงานที่ครอบคลุมของศูนย์การดูแลฯ ในการให้ความช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายส่วนเกินและค่าเดินทาง รวมถึงการทำงานร่วมกับมูลนิธิตะวันฉายฯ ในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนให้ผู้ป่วยสามารถเข้าถึงบริการติดตามการรักษาได้มากยิ่งขึ้น

ด้านศูนย์วิจัยฯ ได้ดำเนินงานด้านการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่องมากกว่า 18 ปี โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น อย่างสม่ำเสมอทุกปี ซึ่งสะท้อนถึงบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์ความรู้ด้านวิชาการและการพัฒนาเชิงระบบอย่างมีนัยสำคัญ

ในปี พ.ศ. 2566 ศูนย์วิจัยฯ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่นมากที่สุดจำนวน 3 ล้านบาท พร้อมทั้งจากหน่วยงานภายนอกเพิ่มเติมอีก 4 ล้านบาท (กราฟที่ 4) ซึ่งสะท้อนถึงความน่าเชื่อถือและศักยภาพในการดำเนินงานวิจัยของศูนย์ฯ ได้เป็นอย่างดี โดยศูนย์วิจัยฯ สามารถบริหารจัดการงบประมาณสนับสนุนด้านวิจัยสูงสุด ถึง 4.9 ล้านบาท ใน พ.ศ. 2566 (กราฟที่ 5) ซึ่งความสามารถในการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพนี้ส่งผลให้ศูนย์วิจัยฯ ผลิตผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ระดับนานาชาติในฐานข้อมูล Scopus และ ISI เป็นจำนวนมาก (กราฟที่ 6) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่มุ่งยกระดับคุณภาพงานวิจัยเพื่อผลักดันอันดับ QS World University Rankings ให้สูงขึ้นตามวิสัยทัศน์สู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยและพัฒนาชั้นนำระดับโลก¹² สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา อ้างอิงผลจากการวิเคราะห์ผลงานวิจัยด้านปากแหว่งเพดานโหว่ของศูนย์ทันตวันฉาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น¹³ ที่พบว่า ศูนย์ฯ มีจำนวนผลงานตีพิมพ์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 ของประเทศ รวมทั้งสิ้น 129 ผลงาน ซึ่งถือเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ของคุณภาพ ความต่อเนื่อง และความเป็นผู้นำด้านการวิจัยในระดับชาติและนานาชาติของศูนย์ฯ อย่างแท้จริง

สำหรับมูลนิธิทันตวันฉายฯ ได้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัวให้เข้าถึงการรักษาอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้นทุกปี โดยมีแหล่งรายได้หลักมาจากการบริจาค ซึ่งในปี พ.ศ. 2565 มีรายรับจากการบริจาคสูงสุดถึง 4.02 ล้านบาท นอกจากนี้ยังได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง ปีละ 3 แสนบาท (กราฟที่ 7) ในการบริหารจัดการด้านการเงินมูลนิธิฯ ได้นำเงินบริจาคไปใช้ในการช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัวอย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยในปี พ.ศ. 2565 มีการใช้จ่ายเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวสูงถึง 3.48 ล้านบาท ซึ่งสอดคล้องกับประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาประกาศกำหนดเป็นองค์การสาธารณกุศล ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ข้อ 4(3) กำหนดให้รายจ่ายนำไปเป็นรายจ่ายเพื่อการกุศลสาธารณะ มากกว่าร้อยละ 65 ของรายจ่ายทั้งสิ้นในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี¹⁴ โดยมูลนิธิทันตวันฉายฯ สามารถบริหารงบประมาณได้ถึงร้อยละ 80

ของรายจ่ายเพื่อวัตถุประสงค์สาธารณกุศล (กราฟที่ 8) จากการบริหารจัดการทางการเงินที่มีประสิทธิภาพของมูลนิธิทันตวันฉายฯ ทำให้ผู้บริจาคเกิดความมั่นใจและไว้วางใจในการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่จำนวนผู้บริจาคและยอดเงินบริจาคที่เพิ่มขึ้น ทำให้สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยได้อย่างทั่วถึงและยั่งยืน (กราฟที่ 9) ช่วยให้ผู้ป่วยสามารถเข้าถึงการรักษาและติดตามการรักษาได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีแนวทางสอดคล้องกับมูลนิธิรามาธิบดี ที่สนับสนุนค่าใช้จ่ายการรักษาพยาบาลให้ประชาชนทุกระดับสามารถเข้าถึงการรักษาอย่างเต็มประสิทธิภาพทุกระดับชั้น เพื่อการรักษาที่มีมาตรฐานและเป็นไปอย่างทั่วถึง รวมทั้งการวิจัย การสร้างแพทย์ และการสร้างเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่อง¹⁵ และมูลนิธิมะเร็งท่อน้ำดี ที่ให้ความสำคัญในการช่วยเหลือผู้ป่วยที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ช่วยเพิ่มโอกาสในการรักษา เพื่อให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น¹⁶

ดังนั้น การบริหารจัดการด้านการเงินที่มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินงานและกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน พร้อมทั้งมีระบบติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่ดีและสร้างความยั่งยืนให้แก่องค์กร อีกทั้งยังต้องมุ่งเน้นการพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยและทีมสหวิทยาการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพของการรักษา ส่งเสริมให้ผู้ป่วยและครอบครัวได้รับการดูแลที่เหมาะสมและมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างต่อเนื่อง รวมถึงส่งเสริมการผลิตผลงานวิจัยและองค์ความรู้ทางวิชาการอย่างแพร่หลาย ซึ่งจะนำไปสู่องค์กรที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยเพื่อการพัฒนาองค์กร

เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืน และยกระดับการดำเนินงานของศูนย์ทันตวันฉายฯ สามารถนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เสริมสร้างระบบบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส โดยพัฒนาระบบบัญชีและการเงินให้เป็นรูปแบบดิจิทัลหรือใช้ซอฟต์แวร์ที่ทันสมัย เพื่อให้สามารถบริหารจัดการแหล่งทุนทั้งภายในและต่างประเทศได้อย่างเหมาะสม โปร่งใส และตรวจสอบได้ พร้อมทั้งเสริมสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้สนับสนุนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ส่งเสริมและขยายความร่วมมือกับเครือข่ายทั้งระดับชาติและนานาชาติ เพื่อเพิ่มโอกาสในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ แหล่งทุน และแนวทางการดูแลผู้ป่วยที่ทันสมัย
3. พัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการอบรมและสนับสนุนด้านวิชาการ การวิจัย และการให้บริการแบบองค์รวม เพื่อให้บุคลากรสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินประสิทธิภาพการให้บริการ และใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์ วางแผน และปรับปรุงการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ รวมถึงจัดทำรายงานเสนอแก่คณะกรรมการบริหารเพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย

สรุป

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ศูนย์ตะวันฉาย มีศักยภาพในการบริหารจัดการงบประมาณจากแหล่งทุนหลากหลายทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้สามารถให้บริการดูแลและฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยได้อย่างครอบคลุมและต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีการพัฒนางานวิจัยและองค์ความรู้ทางวิชาการทั้งในระดับชาติและนานาชาติ จนได้รับการยอมรับในวงกว้าง ศูนย์ตะวันฉายจึงมีบทบาทเป็นศูนย์กลางด้านการดูแล รักษา ผ่าตัด และฟื้นฟูสภาพ ตลอดจนการพัฒนาองค์ความรู้และงานวิจัย เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้ป่วยและสังคมในระยะยาว

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น และศูนย์วิจัยผู้ป่วยปากแหว่ง เพดานโหว่ และความพิการแต่กำเนิดของศีรษะและใบหน้า มหาวิทยาลัยขอนแก่น ภายใต้โครงการตะวันฉาย (ศูนย์ตะวันฉาย) ผู้ป่วยและครอบครัว คณะกรรมการบริหาร ทีมสหวิทยาการ เจ้าหน้าที่ศูนย์ตะวันฉาย ที่สนับสนุนงานวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. Fuangtharnthip P, Chonnasatid W, Thiradilok S, Manopatanakul S, Jaruratanasirikul S. Registry-based study of prevalence of cleft lip/palate in Thailand from 2012 to 2015. *Cleft Palate Craniofac J* 2021;58(11):1430-7. doi:10.1177/1055665620987677.
2. Chowchuen B, Surakunprapha P, Winaikosol K, Punyavong P, Kiatchosakun P, Pradubwong S. Birth prevalence and risk factors associated with CL/P in Thailand. *Cleft Palate Craniofac J* 2021;58(5):557-66. doi:10.1177/1055665620956896.
3. Tawanchai cleft center. Guidelines for caring for cleft lip and cleft palate patients by age range by interdisciplinary team [Internet]. 2019 [cited 30 Mar 30, 2022]. Available from: https://kkucleft.kku.ac.th/?page_id=1654.
4. Paggasang S, Pradubwong S, Piyakulmala C, Pisek A. Problem with access to service for orofacial cleft patients. *Srinagarind Med J* 2022;37(4):331-6
5. Chadaporn C, Samlee W, Penkae S. Development of a financial management model for hospitals in Yasothon Province. *Journal of Health Science* 2017;26(2):372-81.
6. World Health Organization. Health financing [Internet]. 2019 [cited May 13, 2025]. Available from: https://www.who.int/health-topics/health-financing#tab=tab_1
7. Brigham EF, Houston JF. *Fundamentals of Financial Management*. 16th ed. Boston: Cengage Learning; 2021.
8. Berk J, DeMarzo P. *Corporate Finance*. 6th ed. Boston: Pearson; 2023.
9. Titman S, Keown AJ, Martin JD. *Financial Management: Principles and Applications*. 14th ed. Boston: Pearson; 2020.
10. Mungmanitmongkhol N, Pradubwong S, Paggasang Y, Piyakulmala C, Choosuk P, Pisek P, et al. Outcomes of Tawanchai Cleft Center's financial management in the care patients with cleft lip and palate in 2017-2020. *Srinagarind Med J* 2022;37(3):275-9.
11. World Health Organization. Coverage of essential health services (SDG 3.8.1) [Internet]. 2021 [cited 13 May 2025]. Available from: <https://www.who.int/data/gho/data/themes/topics/service-coverage>
12. Times Higher Education. Khon Kaen University [Internet]. 2025 [cited May 13, 2025]. Available from: <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/khon-kaen-university>
13. Piyakulmala C, Pradubwong S, Pisek P, Surakunprapha P. Analysis of patients with cleft lip and cleft palate research at Tawanchai Center, Khon Kaen University: a national comparative study. *Srinagarind Med J* 2023;38(5):522-9.
14. The Revenue Department of Thailand. Notification of the Ministry of Finance Re: Income Tax and Value Added Tax (No. 704) [Internet]. 2018 [cited May 13, 2025]. Available from: https://www.rd.go.th/fileadmin/user_upload/kormor/newlaw/mfv704.pdf

15. Ramathibodi foundation. About ramathibodi foundation [Internet]. [cited Mar 25, 2025]; Available from: <https://www.ramafoundation.or.th/about>

16. Cholangiocarcinoma foundation of Thailand. Foundation background [Internet]. 2019 [cited Mar 25, 2025]; Available from: <https://cca.in.th/wpth>

SMJ